

Indsigelse

SVAR TIL EN »VENLIG« ANMELDER

Niels Lund påstår i sin anmeldelse af Harald Blåtands sidste Kamp, at han egentlig gerne ville have været venlig mod bogen, men blot ikke fandt noget, som han kunne give en venlig omtale. Han må være besjælet af kattevenlighed, for han finder meget hurtigt frem til et sted, hvor han meget vel kunne have udfoldet sin naturlige venlighed.

Han indrømmer, at jeg har ret i, at Adam af Bremens kronologiske oplysninger om Harald Blåtands dødsår er blottet for kildeværdi. Derimod er han uinteresseret i min positive analyse, der resulterer i, at Harald Blåtand døde i 980. Men alene indrømmelsen af Adams værdiløshed er væsentlig. Samtlige standardværker om dansk vikingetid siden Aksel E. Christensen i 1969 udgav Vikingetidens Danmark har med hjemmel hos Adam hævdet, at kong Harald døde i 987. Det gælder også Gyldendal og Politikens Danmarkshistorie 3, hvor N. L. selv har været medarbejder. I stedet for venlighed og tak får jeg nye bebrejdelser. Jeg burde have citeret kirkehistorikeren Niels Refskou, der uden (ret meget) brug af Adam har fundet frem til 987 som kongens dødsår. Har man hørt mage? Jeg skulle altså efter kildekritisk at have forkastet Adam have fundet frem til, at kongen alligevel døde i 987. Såvidt jeg ved, har hverken Niels Refskou eller andre moderne historikere kildeværdi.

Dette var historikeren Niels Lunds begrundelse for at afvise bogen. Den arkæologiske, som han ganske vist ikke selv har fundet på, er ikke meget bedre.

Lidt foromtale er nødvendig, da N. L. ikke har givet blot et nogenlunde dækkende referat af bogen. Borgerkrigen mellem Harald Blåtand og Sven Tveskæg bryder ud, da ledingshæren i 979 bliver beordret til at bygge den 700 m lange Ravingbro. Sven stiller sig i spidsen for rebellerne og Harald flygter til Wollin. I 980 bygger ledingshærens folk trelleborgene på steder, der er så utilgængelige for jomsvikingerne skibe som muligt. I slutningen af året 980 går Harald med sine tilhængere til angreb på hovedfæstningen Trelleborg, bliver såret i kampen og flygter for anden gang til Wollin, hvor han udånder.

Bogen rummer hele to trelleborgteorier. For det første finder jeg det godt gjort, at trelleborgene ligesom Ravningsbroen skylder borgerkrigen deres eksistens. For det andet finder jeg det sandsynligt, men ikke bevist, at trelleborgene var skibsborge, hvor ledingsflådens langskibe var bragt i sikkerhed. N. L. vender sig mod den anden teori. Han overser flot, at der findes o. 30 indiciebeviser for, at trelleborgene rummede ledingsflåden og koncentrerer sig om det eneste indicium som peger i modsat retning. Han tror ikke skibene kunne komme ind gennem en af de fire porte. Jo mageligt. Det kan N. L. og enhver forvise sig om på Trelleborg eller Fyrkat den dag i dag. Men han mener, at nogle lodretstillede stolper i portrummene, der formentlig skulle bære tagene, udgør et »urokkeligt skær« mod deres indtog. Den slags småproblemer kan vi ikke håbe på at opklare 1000 år efter. Nej, N. L. skulle hellere have forsøgt en argumentation mod, at trelleborgenes fire porte, det store antal klinknagler osv. osv. forklares af skibsborgteorien og kun af den.

Resten af hans anmeldelse består af misforståelser og løse påstande.

Poul Skaaning

REPLIK

Historisk Tidsskrifts redaktion har forelagt mig Poul Skaanings svar på min anmeldelse af hans bog *Harald Blåtands sidste kamp*. Jeg skal derfor prøve at forklare yderligere, hvorfor jeg har anmeldt den, som jeg gjorde.

En anmelders opgave, som jeg har forstået den, består i at vejlede i litteraturen inden for et område, hvor han er specielt kyndig. Han skal hjælpe sine læsere frem til væsentlig, ny forskning og hjælpe dem til ikke at spilde tid på uvæsentlig litteratur. Hvis en bog rummer væsentlige nye resultater eller synspunkter, er det anmelderens opgave at gøre rede for disse i et referat, hvis længde kan være dikteret af sagens vigtighed eller redaktørens ønsker om et bestemt omfang, at sætte dem ind i forsknings-sammenhængen og gøre rede for deres konsekvenser for denne, samt, efter omstændighederne, at pege på nye problemstillinger, som forfatterens resultater rejser. Anmelderen kan også gå ind i en egentlig diskussion af enkelte synspunkter eller tolkninger; det vil oftest ske i længere anmeldelser end de korte, hvorunder min anmeldelse af Skaanings arbejde hørte.

Hvis en bog derimod efter anmelderens modne skøn ikke rummer synspunkter eller resultater, som andre kan have glæde af at inddrage i